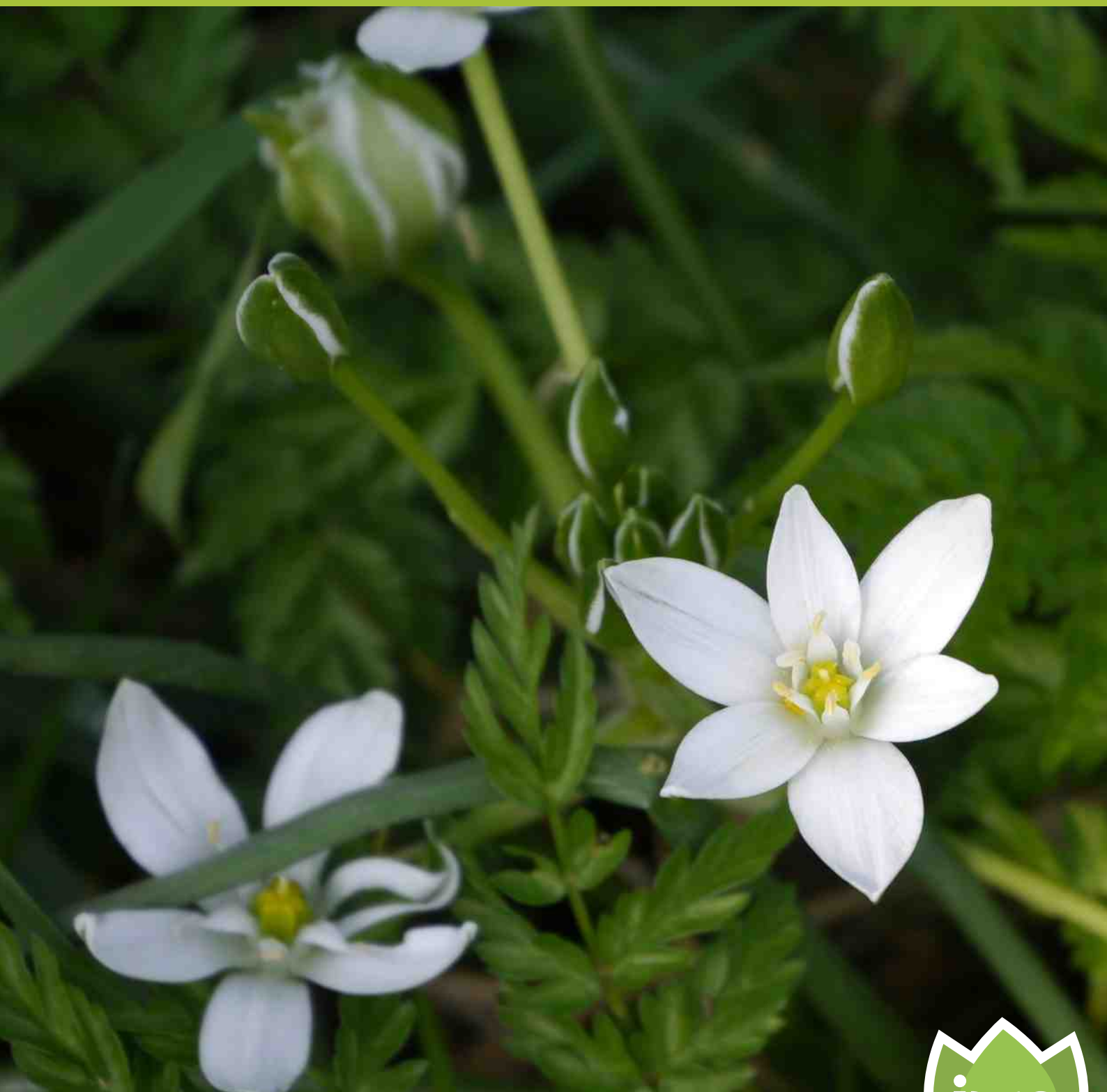


Het Schrijvertje



IVN Roermond e.o.

Lente 2017



Jaargang 27, nummer 2

BELEEF DE NATUUR!



Van de redactie

Door Frans Hendriks

En weer ging het met het kerstnummer voor een aantal van u mis met de bezorging. Sommigen kregen ons blad keurig op tijd voor de feestdagen, anderen moesten nog een week wachten. Eind dit jaar gaan we het anders doen.

Dit Schrijvertje gaat als gepland bij u bezorgd worden en we hopen dat het u kan boeien. En daar lijkt het wel op als we de uitslag van het lezersonderzoek mogen geloven. In het kader van hun stage bij Het Schrijvertje vanuit de natuurgidsenopleiding hebben Marieke Michels en Hans Leushuis dit onderzoek gedaan. Zevenenzestig van u hebben gereageerd op hun vraag om medewerking en laat zien dat uw waardering van het blad goed is. Lees erover op pagina 10. Uw suggesties voor verbetering zullen navolging vinden.

Regelmatig verschijnen er in de pers verhalen over overlast door bevers. Wij verwachten dat hier in de nabije toekomst een stevige discussie over gevoerd zal worden. Daarom in deze uitgave alvast een schot voor de boeg met een artikel hierover van Frank Heinen.

Veel ruimte hebben wij in deze uitgave gereserveerd voor een toelichting op de Wet Natuurbescherming die vanaf 1 januari jl. van kracht is. Wij meenden dit voor u te doen

zodat u hiervan op de hoogte bent. Het is voor iedereen die zich betrokken voelt bij natuur en leefomgeving belangrijke materie. Frédérique de Bruijn is pagina 11 t/m 13 uw gids.

Even iets verduidelijken over het gebruik van foto's. Wij vermelden de naam van de makers na hun goedkeuring voor plaatsing. Meestal mensen uit onze eigen gelederen. De foto's waar u geen naam bij ziet staan is van één van de redactieleden van Het Schrijvertje.

Trouwens, hierbij een vraag aan u; wij vinden het leuk en belangrijk iemand erbij te krijgen om mee te denken over de inhoud van ons blad. Het is weinig werk en wij bieden een prettige sfeer.

De uitslag van de verkiezingen in ons land is gelukkig minder overdonderend dan die in de Verenigde Staten van Amerika. Wij wensen de partijen die betrokken gaan worden bij de vorming van een nieuw kabinet veel wijsheid. Zeker als het gaat om natuur en duurzaamheid. Wat er ook (meer of minder dramatisch) gezegd wordt over de consequenties van de klimaatverandering, deze is wel meetbaar. Laten we de generaties na ons proberen te ontzien met maatregelen die we nú kunnen nemen.

Veel leesplezier. O ja, vergeet niet dat de uiterste inleverdatum van kopij voor het zomernummer 26 mei is.

Inhoudsopgave

- 2 - Van de redactie
 - Inhoudsopgave, bestuur en colofon
 - 3 - Van de voorzitter
 - Heidewerkgroep Leudal
 - 4 - Natuurdenken (column)
 - 5 - De bever: van zeldzaamheid naar probleemdier
 - 6 - Aan de redactie (ingezonden bericht)
 - 8 - Activiteitenkalenders
 - 10 - Resultaten lezersonderzoek
 - 11 - Lenen, niet van de bank maar van de aarde (column)
 - De nieuwe Wet natuurbescherming
 - 14 - Groene Camera Trofee
 - 15 - Geslaagde lezing en excursie over windenergie
 - 16 - Contactpersonen
- *** Onze sponsors zijn te vinden op de pagina's 7, 9, 12, 15 en 16

Bestuur IVN Roermond e.o.

Voorzitter:	Marjan Straver marjan.straver@ivnroermond.nl 0475 318181
Secretaris:	Vacature secretariaat@ivnroermond.nl
Penningmeester:	Lily Welters lily.welters@ivnroermond.nl 0475 464504
Bestuurslid:	Jo Mayer jo.mayer@ivnroermond.nl 0475 466678
Bestuurslid:	Ruud Snijders ruud.snijders@ivnroermond.nl 0475 476909

Colofon

Nummer 107, maart 2017
Voorpagina: vogelmelk, foto Frans Hendriks

Redactie: Frans Hendriks, Laur Lennards, Frank Heinen. **Vormgeving:** Hans Leushuis, Marieke Michels en Frans Hendriks.
hetschrijvertje@ivnroermond.nl

Print: Editoo B.V. - www.editoo.nl

Secretariaat: secretariaat@ivnroermond.nl

Website: www.ivnroermond.nl
Webmaster: webmaster@ivnroermond.nl
Ledenadministratie: ledenadministratie@ivnroermond.nl
Bankrekening: NL18RABO 0135 8373 67

Van de voorzitter

Door Marjan Straver

Graag wil ik van de gelegenheid gebruik maken om even voort te borduren op ons nieuw beleidsplan "Luisteren naar de basis".

Op een tweetal speerpunten hebben enkele enthousiaste leden aangegeven om mee te denken over de manier waarop en hoe we van beleidsplan naar actieplan en vervolgens naar de uitvoering van deze plannen kunnen gaan. De haalbaarheid van de uitvoering is afhankelijk van wat en wie we nodig hebben. Met name wordt momenteel over twee beleidspunten nagedacht, te weten:

- in- en externe samenwerking,
- het leveren van een bijdrage aan een duurzame samenleving.

Randvoorwaarde voor de samenwerking is dat betrokken partijen of deelnemers verbonden zijn door één en hetzelfde uitgangspunt: het betrekken van mensen bij de natuur.

Voor onszelf hebben we enkele doelstellingen op een rijtje gezet. In willekeurige volgorde zijn dat onder andere:

- binding met de leden en de lokale bevolking,
- realisatie van projecten en/ of activiteiten,
- naamsbekendheid, ledenwerving.

Moet je natuurlijk ook iets in de aanbieding hebben, en dat hebben we: expertise op het gebied van natuureducatie en duurzaamheid, gidsen met een rugzak vol kennis en dan niet te vergeten, een prachtig jaarprogramma.

Voor wat betreft het thema duurzaamheid komt zeer binnenkort een kleine denktank bij elkaar, bestaande uit een aantal leden van onze afdeling. Persoonlijk wil ik wel nagaan of het oprichten van een 'duurzame regionale werkgroep' tot de mogelijkheden behoort. Zou mooi zijn!

Tot slot hoop ik dat wij allen een heel mooie lente tegemoet gaan.

Heidewerkgroep Leudal

Door Hermien Hendriks

Op deze eerste dag in het nieuwe jaar dat we op de heide gaan werken vriest het de hele dag. Het is -3 graden. Een ijsdag dus. Dat schrikt ons niet af. Een extra laagje aantrekken en je merkt niets meer van de kou.

De schop gaat nog gewoon de grond in. De vorst zit blijkbaar niet diep. Om half elf drinken we koffie en Joost ziet iets bijzonders in de lucht. Een Halo met twee bijzonnen. In mens en natuur werd dit fenomeen laatst uitgelegd. Een

soort regenboog rond de zon. Ze zijn iets fletser dan regenbogen en ontstaan doordat ijskristalletjes in hoge wolken het zonlicht breken. Halo's kunnen vele vormen aannemen omdat er veel verschillende soorten ijskristallen zijn en de route van het licht door de kristallen kan op verschillende manieren verlopen.

We vergeten de koffie en de koekjes en zoeken naar onze telefoons om foto's te maken. Wat is het buiten toch mooi, voor wie er oog voor heeft.



Natuurdenken

Door Pieter Brouwer

Onlangs kreeg ik een berichtje van mijn moeder: 'Het wordt nu wel een dierentuin bij jullie!' met een linkje naar het bericht van de door Lisa en Olaf op den Kamp gevonden wilde kat in Nijswiller. Exotisch aandoende dieren als wasberen, bijeneters, wilde katten en bevers rukken steeds meer op in Limburg; dat is wellicht wat mijn moeder bedoelde. Vooral de warmteminnende soorten komen nu nog niet verder dan Zuid-Limburg. Maar ook buiten (Zuid-)Limburg betreden 'exotische' dieren uit andere windstreken ons land, zoals wasbeerhonden en wolven meer naar het noorden, en een nieuwe thermofiele waterfauna in onze zee. Toch stond ik wel even verbaasd te kijken toen ik aan de rand van de vijver in het park beversporen vond. Ik wist natuurlijk wel dat het in Roermond stikt van de bevers, ook stadinwaarts, maar in *Maasniel*? Hoe komen ze hier? Ik kan geen natte, groene verbindingen naar de Hambeek of Roer vinden, ze moeten haast wel over tegels en straten hierheen zijn gekomen. Sinds enige jaren zitten er in het park ook ijsvogels. Die kunnen natuurlijk vliegen, maar het blijft ook in dat geval bijzonder dat ze een 'betonnen' barrière toch durven te doorkruisen.

Diersoorten die gewend raken aan een sterk menselijke omgeving, zoals de stad, en er zelfs gebruik van maken voor bijvoorbeeld foerageren, nestelen en schuilen, worden 'cultuurvolgers' genoemd. Merels, futen en blauwe reigers kwamen vroeger alleen buiten bewoonde gebieden voor, maar we zijn eraan gewend dat ze nu onze tuinen en parken sieren. De combinatie van klimaatverandering en de nog steeds voortgaande expansie van de menselijke omgeving zet dieren (en planten) voor het blok: zich aanpassen (cultuurvolgers) of zich terugtrekken naar de steeds kleinere eilandjes natuur (cultuurvlieders).

Het is natuurlijk interessant en hoopvol hoe bepaalde soorten zich kunnen aanpassen, maar er zijn twee keerziden. Ten eerste zijn er natuurlijk de verliezers, de talloze soorten die de strijd om leefgebied en aanpassing verliezen – de cultuurvlieders die worden opgeslokt door de menselijke expansie; en helaas gaat het hier om het grootste deel van de soorten. Ten tweede kunnen cultuurvolgers een plaag gaan vormen wanneer hun gedrag botst met de menselijke maatschappij (knagers, holengravers, veevangers) of wanneer hun aantallen dermate hoog oplopen dat ze andere soorten verdrijven.

Biologisch gezien is de mens het grootste plaagdier op aarde: het verandert zijn milieu, zijn omgeving zo drastisch, en het neemt in aantal dermate toe, dat het op den duur steeds meer andere soorten zal verdringen. Maar anders dan andere dieren kunnen wij nadenken. Onze hersenen zorgden er tot nu toe vooral voor dat we ons tot een (antropocentrische) plaag hebben ontwikkeld. Bewezen is dat een grotere mate van biodiversiteit bijdraagt aan een flexibele en draagkrachtigere ecologie. En aangezien wij deel uitmaken van die ecologie is het ook niet onverstandig voor de mensheid als geheel om ecocentrischer te gaan denken en handelen. Het zou mooi zijn als we diezelfde hersenen



Foto Pieter Brouwer

nu gebruiken om na te denken over een samenleving waarin ook plaats is voor andere soorten.

Tip: de zesde aflevering van de nieuwe documentaireserie *Planet Earth 2* ('cities') is gewijd aan het mechanisme, de successen en de problemen rond cultuurvolgers en -vlieders.

Lid worden van IVN Roermond e.o.?

Wilt u lid worden van een actieve IVN-afdeling? Dat kan! Meldt u aan bij ledenadministratie@ivnroermond.nl. De afdeling heeft een doorlopend aanbod aan activiteiten en cursussen.



De bever: van zeldzaamheid naar probleemdier

Door Frank Heinen

Nog niet zo heel lang geleden was het tevergeefs zoeken naar de bever in onze contreien. Maar dankzij een serie succesvolle herintroductieprogramma's maakt het grootste knaagdier van Europa ook in Midden-Limburg inmiddels weer deel uit van het natuurlijke soortenpalet. Sterker, de bever heeft zelfs zo'n sterke comeback gemaakt dat hij inmiddels wordt bestempeld als een 'probleemdier'.

Succesvolle comeback

De bever is een diersoort die van oudsher voorkomt langs de Limburgse waterlopen. In de Roerstreek zijn fossiele beverresten aangetroffen, wat een indicatie vormt voor het historisch voorkomen van het dier in deze regio. Maar in de achttiende eeuw verdween de bever uit Limburg, vooral door de welig tierende bonthandel. Door hun dichtheid en waterbestendigheid waren beverpelzen namelijk gewilde handelsobjecten. In 1992 dook de imposante knager voor het eerst in lange tijd weer op in onze provincie. In 2002 verbleven er verspreid over Limburg en aangrenzende delen van Duitsland circa tien bevers, maar dit waren allemaal eenlingen. Van voortplanting en duurzame populatievorming was nog geen sprake. Dat veranderde tussen 2002 en 2004, toen de bever opnieuw werd uitgezet. Intussen leven er in Limburg enkele honderden (naar schatting circa zeshonderd) bevers en planten de dieren zich succesvol voort. Zeker in Midden-Limburg lijkt de ingenieur van het dierenrijk zich uitstekend thuis te voelen, getuige de bewoningssporen, knaagwerkzaamheden en regelmatige

waarnemingen rond Roermond (Hambeek, Maasplassen en de Roer), Roerdalen, in het Leudal en langs de Swalm.

Overlast

De bever doet het momenteel zo goed in Limburg dat hij het slachtoffer van zijn eigen succes dreigt te worden. Hoewel de nijvere werkzaamheden van de bever vanuit ecologisch oogpunt vooral nuttig zijn en bijdragen aan een soortenrijkere natuur, zorgen ze ook voor problemen. De dieren graven bijvoorbeeld gaten in oevers en waterkeringen en knagen soms monumentale bomen om. Ook vraatschade aan landbouwgewassen wordt soms genoemd, maar als je kijkt naar de daadwerkelijke bedragen die hiermee gemoeid zijn gaat het te ver om op dat vlak van een serieus probleem te spreken. Vooralsnog worden ongewenste bevers veelal weggevangen en weer uitgezet op een andere locatie. Naast de bureaucratische rompslomp (zowel voor het vangen als elders weer uitzetten van een bever moet een ontheffing worden aangevraagd) die een dergelijke aanpak oplevert, laten bevers zich niet altijd zo gemakkelijk 'herplaatsen'. Bij kasteel Hillenraad in Swalmen hebben medewerkers van het waterschap Peel en Maasvallei bijvoorbeeld al zeker twaalf keer een bever weggevangen die zich daar te goed wilde doen aan monumentale bomen. Een kat-en-muisspel tussen mens en bever vindt ook plaats bij het verstoren van dammen die de bever in sommige beken bouwt. Medewerkers mogen in een aantal gevallen handelend optreden, omdat anders

stukken land onder water komen te staan. Maar een paar dagen later moeten ze weer hetzelfde doen, omdat de bever de dam dan weer heeft hersteld. De gemeente Roermond liet onlangs weten dat ze ook maatregelen gaat nemen om monumentale bomen te beschermen tegen de knaagactiviteiten van bevers. Het aanbrengen van strijkpasta op de boomstam moet ervoor zorgen dat de bevers hun tanden niet in de boom zetten.

Afschieten of niet?

De Limburgse beverpopulatie floreert inmiddels zodanig dat de plekken waar nog 'probleembevers' gestald kunnen worden langzaam aan opraken. Ook andere provincies staan niet bepaald te trappelen om Limburgse bevers een nieuw thuis te geven. Omdat de bever in Nederland geen natuurlijke vijanden heeft (grote roofdieren als de wolf en lynx hebben we al lang geleden verdreven), komt het doden van bevers steeds dichterbij. Hoewel het gaat om een wettelijk beschermd dier, valt in het Faunabeheerplan 2015-2016 te lezen dat het onder bepaalde omstandigheden niet uitgesloten is dat er op korte termijn toch onthefingen voor het afschieten van bevers verleend gaan worden. Voordat men overgaat tot zulke rigoureuze maatregelen moet wel eerst bewezen zijn dat diervriendelijkere methoden als 'verontrusten, vangen of verjagen' niet langer soelaas bieden. Als de beverjacht (die voorlopig nog wordt



gepresenteerd als laatste redmiddel) daadwerkelijk weer nieuw leven wordt ingeblazen, is dat toch wel een beetje typerend voor de manier waarop we hier te lande met de natuur omgaan. Wilde natuur is allemaal leuk en aardig, maar we willen op collectief niveau meestal alleen de lusten. Onze band met de echte wildernis, een complex samenspel van soorten en ecologische relaties dat ook wel eens voor ongemak kan zorgen en zich niet altijd gewillig aanpast aan onze opgeruimde maatschappijvisie, hebben we al lang geleden doorsneden.

De foto's bij dit artikel zijn van Olaf op den Kamp

Contactpersonen

De gegevens van de coördinatoren en contactpersonen van onze werkgroepen, jeugd- en programmacommissie, redactie en van onze webmaster vind je altijd op de achterkant van dit blad.

Aan de redactie.....

Geachte redactie,

Zoals altijd het laatste nummer van Het Schrijvertje weer met belangstelling gelezen. Leo Koster heeft het in zijn bijdrage enthousiast over pestvogels in zijn tuin. Na 17 november heeft hij er echter geen meer gezien.

Ik vermoed dat ze verhuisd zijn naar de Schapendries in de Wijher in Maasniel. Daar waren ze (groep van een kleine 20) enkele weken een grote, ja zelfs internationale attractie. Iedere dag kwamen vele liefhebbers/vogelspotters, ook uit

Duitsland en België, gewapend met indrukwekkende apparatuur, om de foto van hun leven te schieten.

Waarom kwamen de pestvogels naar de Schapendries? Doodeenvoudig vanwege het riante voedselaanbod: 4 bomen, rijkelijk voorzien van besvruchten.

Bijgaand enkele foto's die ik gemaakt heb van de belangstelling etc.

Met vriendelijke groet,
Frank Bouts



DE BUSJOP

eten en genieten

Reserveer via info@debusjop.nl of 0475-491139

Vraag naar de voorwaarden

HIGH FIVE

Naast het welbekende High Tea concept bieden wij nog vier extra varianten aan: High Beer, High Wine, High Kids en High Bob. Voor ieder wat wils en daarom kan deze High Five per gezelschap gecombineerd genuttigd worden.



LIMO Bob SERVICE

Een avond als een echte VIP behandeld worden? Dat kan!

Laat u gratis ophalen en thuisbrengen door onze LimoBob Service.

Een fijn vast gegeven:
ledere zondag

(zonnig, drillerig ongeacht het weer)

live muziek
vanaf 14.00 uur!

Verwenbon

Met onze Verwenbon zit u altijd goed! Met talloze presentjes waar u uw familie, vrienden, collega's en zakenrelaties echt blij mee maakt!

janWelters

autoservice



APK Keuringsstation
Moderne diagnose apparatuur
Grote- en kleine beurten
Onderhoudsbeurten alle merken
auto's en lichte bedrijfswagens

Schadereparatie en expertises
Ruit reparatie en vervanging
Bandenservice, alle merken
Opslag banden
Aircospecialist reinigen en diagnose

Edisonweg 5a - 6101 XJ Echt - Tel: 0475 48 13 65
www.autoservicejanwelters.nl
www.facebook.com/autoservicejanwelters

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl

Markt 10 - 6021CD - Budel
tel. 0495-494890
h.rooijmans1@chello.nl



SWAROVSKI

Al jaren zijn wij het adres voor Swarovski verrekijkers, spottingscopes en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste Swarovski produkt.

Een produkt dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "Swarovision" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een produkt waarop met een gerust hart 10 jaar garantie wordt gegeven.

SWAROVSKI OPTIK DIGISCOPING

Dankzij de DCB II, TLS-APO en iPhone adapter gaat de fascinerende wereld van SUPER-TELE-FOTOGRAFIE voor u open.

Met gemak haalt u het moeizaam te benaderen dier 40, 50, 60 maal dichterbij. Vogels en wild fotograferen was nog nooit zo gemakkelijk!

"Met 35 jaar ervaring in fotografie kunnen wij uiteraard een schat aan informatie en adviezen verstrekken, waardoor goede resultaten meteen haalbaar zijn."



SWAROVSKI
OPTIK

Het assortiment van Swarovski omvat meer dan 30 kijkers en telescopen.



Activiteitenkalenders april - juli 2017

Jaarprogramma algemeen

Dinsdag 11 april 2017

Lezing 'Bloemen en insecten', door Rini Kerstens
Aanvang: 19.30 uur
Plaats: Ontmoetingscentrum Minderbroederskerk,
Minderbroederssingel 15 F, 6041 KG Roermond



Zaterdag 22 april 2017

Opschoonactie Maas, Hanssummerweerd, Asselt/Swalmen
Aanvang: 9.00 uur; duur: 3,5 uur
Verzamelpunt: picknick-/parkeerplaats hoek Vissersweg/
Eind, Asselt/Swalmen

Zondag 30 april 2017

Themawandeling Dubois, landgoed de Bedelaar
Aanvang: 10.00 uur; duur: 3 uur
Startpunt: café-restaurant De Busjop,
Busschopsweg 9, 6093 AA Heythuysen
Gidsen: Jan van Horne en Hermien Hendriks

Woensdag 17 mei 2017

Jeugdactiviteit 'Uilenballen pluizen', Beegden
Aanvang: 14.00 uur; duur: 2 uur
Plaats: Gemeenschapshuis 't Leuke,
Leukenstraat 6, 6099 AR Beegden
Gidsen: Eef Schoffelen en Rikie Verhagen

Zondag 28 mei 2017

Ommetje Rozendaal, Montfort
Aanvang: 14 uur; duur: 2,5 uur
Startpunt: inforuif Limburgs Landschap vlak bij
Rozendaal 1, Montfort
Gidsen: Eef Schoffelen en Rikie Verhagen

Zaterdag 3 juni 2017

Excursie voor blinden en slechtzienden, Leudal
Aanvang: 8.00 uur
Startpunt: De Busjop, café-restaurant De Busjop,
Busschopsweg 9, 6093 AA Heythuysen
Gids: Sjoerd van der Schuit

Zondag 11 juni 2017

'Slootjesdag', Heythuysen*
Aanvang: 11.00 uur; duur: tot 16 uur
Plaats: Busjopsven, bij café-restaurant De Busjop,
Busschopsweg 9, 6093 AA Heythuysen
Gidsen: Paul Lormans en Huub Mintjens
* Samen met Groen Hart Leudal

Zaterdag 17 juni 2017

Excursie natuurgebied 'De Rug', Roosteren*
Aanvang: 9.30 uur; duur 2,5 uur
Startpunt: De Roosterhoeve, Hoekstraat 29,
6116 AW Roosteren
Gids: Hettie Meertens
* georganiseerd door Pepijnsland

Zondag 18 juni 2017

Excursie natuurreservaat 'De Kunderberg'
Aanvang: 10.00 uur; duur 3 uur
Startpunt: parkeerplaats bij de Bernarduskerk,
Kerkstraat 30, 6367JE Ubachsberg
Carpoolen: 9.00 uur vanaf Kasteeltje Hattem,
Maastrichterweg 31, 6041 NZ Roermond
Gidsen: Harrie Hermens en Marly Beursgens

Zondag 25 juni 2017

Jeugdtocht zomerkriebels, Stevensweert
Aanvang: 10.00 uur; duur 2 uur
Startpunt: De Hompesche Molen, Bilt 1,
6107 AA Stevensweert
Gidsen: Eef Schoffelen en Rikie Verhagen

Zondag 9 juli 2017

Excursie 'Nederlandse geleedpotigen op een Franse Berg',
Beegden
Aanvang: 14.00 uur; duur 2,5 uur
Startpunt: parkeerplaats Beegderveld;
tussen Beegderveld 19 en 21, Beegden
Gids: John Hannen



Vogelwerkgroep

Zondag 2 april 2017

Koningssteen/Kessenich, Thorn
Aanvang: 8 uur
Startpunt: Parkeerplaats aan de poort van Koningssteen, Thorn

Zondag 7 mei 2017

De Groote Peel, Ospel
Aanvang: 7.30 uur
Startpunt: parkeerplaats Buitencentrum De Peelen, Moostdijk 15, Ospel

Zondag 4 juni 2017

De Hamert/Maasduinen
Aanvang: 8.00 uur
Startpunt: Twistedenerweg 2, Wellerloo
Carpoolen: 7.00 uur vanaf parkeerplaats N271 te Herten, vlakbij RABO-kantoorgebouw



De Speurneuzen

Zaterdagen 8 april en 13 mei: van 13.30 uur tot 16.00 uur

De Speurneuzen komen om 13.30 uur bij elkaar

Plaats: café- restaurant De Busjop,
Busschopsweg 9, 6093 AA Heythuysen

Zaterdag 10 juni is de jubileumdag (10-jarig bestaan); op deze dag begint men om 11.00 uur in Roermond



Plantenwerkgroep

Zaterdag 15 april 2017

Kasteelpark Elsloo
Aanvang: 9.00 uur bij carpoolplaats
Carpoolplaats: Kasteeltje Hattem, Maastrichterweg 31, 6041 NZ Roermond

Vrijdag 19 mei 2017

Isabellegreend, Herten
aanvang: 19.15 uur
Startpunt: voorbij St. Jozefhoeve, Merumerbroekweg 5, 6049 CW Herten

Vrijdag 16 juni 2017

Hompesche Molen, Stevensweert
aanvang: 19.15 uur
Startpunt: Hompesche Molen, Bilt 1, 6107 AA Stevensweert

Vrijdag 21 juli 2017

Speckerven
Aanvang: 19.15 uur
Startpunt: Speckerweg, 6081 NN Haalen; parkeren voor verbodsbod



Satino Black

VanHoutum

Sinds 1935 produceert Van Houtum hygiënepapier in Swalmen. Mens- en milieuvriendelijk werken en produceren zijn centrale waarden binnen het bedrijf. Deze zijn vertaald naar 'People, Planet en Profit'. Het is de ambitie van Van Houtum om de bedrijfsvoering volledig 'Cradle to Cradle' in te richten.

Enkele erkenningen:



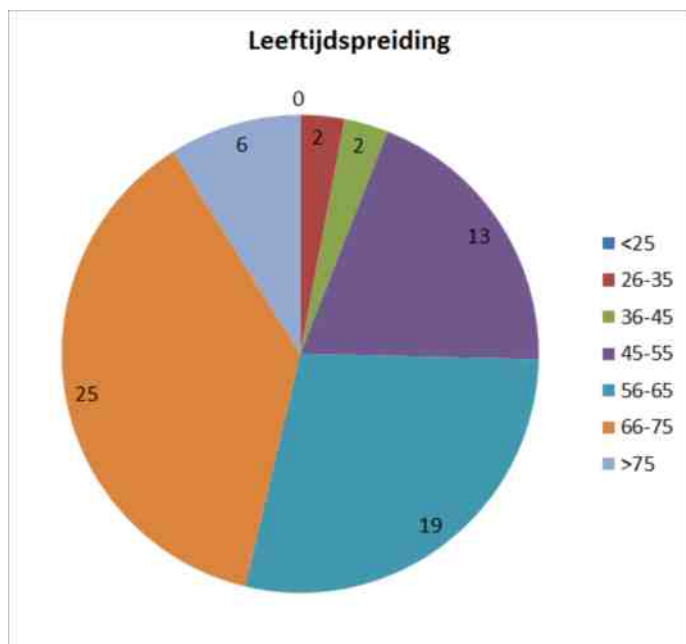
www.vanHoutum.nl

Resultaten lezersonderzoek

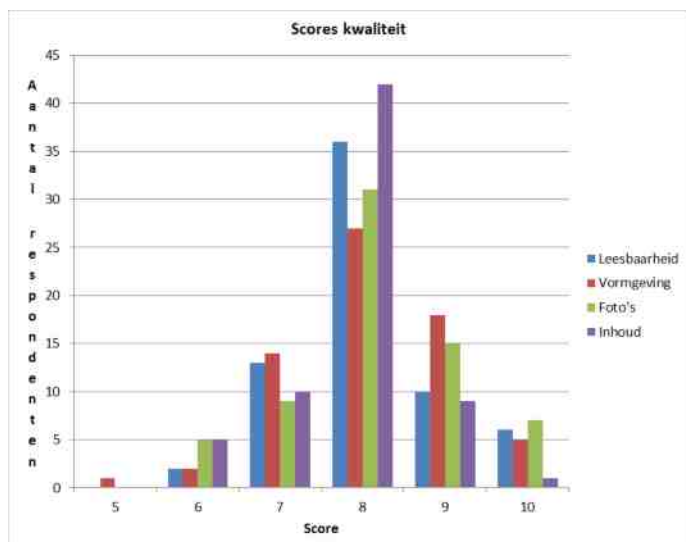
Door Hans Leushuis en Marieke Michels

Algemeen

In totaal zijn 173 e-mails verstuurd met de vraag om mee te werken aan het lezersonderzoek. Verder is het onderzoek aangekondigd in de wintereditie van Het Schrijvertje én op de website geplaatst, dus ook degenen zonder e-mailadres konden de enquête invullen. In totaal zijn er 67 leden die hun mening gegeven hebben, 41 mannen en 26 vrouwen. De leeftijd van de respondenten lag, zoals te verwachten was, hoog: 50 personen waren 56 jaar of ouder...



Het blad wordt gelezen door de leden zelf, en in ruim de helft van de gevallen ook door de partner, kinderen en/of kleinkinderen, burens, vrienden etc.. Een groot deel van de leden leest het blad op de dag dat het bezorgd wordt en zou het aanbevelen bij vrienden en kennissen; daar zijn we blij mee en dat beschouwen we als een compliment. Ook de verschijningsfrequentie (4x per jaar) wordt door het merendeel van de leden als "precies goed" gekwalificeerd.



Kwaliteit

We vroegen u om punten te geven voor leesbaarheid, vormgeving, kwaliteit van de foto's en inhoud van de artikelen. We zijn zeer verheugd dat we op deze onderdelen gemiddelde scores van 7,9 tot 8,1 halen.

Interesse in artikelen

Gelukkig mogen we constateren dat alle soorten artikelen in ruime mate interessant gevonden worden, waarbij de "artikelen over flora, fauna en landschap" de grootste groep geïnteresseerden trekken.

	Aantal
Redactie, voorzitter of secretariaat	29
Columns van Pieter Brouwer en Huug Stam	30
De natuur en internet	36
Verslagen van excursies e.d.	50
Activiteitenkalenders	43
Artikelen over flora, fauna en landschap	63
Overig	5

Rubrieken

Van de 67 ingevulde enquêtes hebben 27 respondenten op de vraag "Welke rubrieken zou u graag in het blad willen zien?" gereageerd. Tien respondenten hebben gereageerd in de vorm van "ik ben tevreden", "ik vind het goed zo" en "het maakt niet uit".

De 17 overige respondenten die hebben gereageerd kunnen wij grofweg indelen in 5 groepen, te weten:

- Historie- en streekgeschiedenis, regionaal en lokaal
- Landschap, flora en fauna (info, meningen en interviews)
- Info natuur wereldwijd
- Standpunten, meningen IVN o.a. in het kader van duurzaamheid en natuureducatie
- Bijzondere waarnemingen en wandelingen in en om Roermond

Tips

Tenslotte vroegen we u nog om tips waarmee we het blad eventueel interessanter zouden kunnen maken. Op deze vraag zijn een paar suggesties binnengekomen die we, als redactie, zullen bespreken. Helaas zal niet alles uitvoerbaar zijn, zoals het verzoek om alle foto's in kleur af te drukken. Dat zou betekenen dat het hele blad in kleur moet worden uitgevoerd, en dat brengt extra (hoge) kosten met zich mee waardoor de contributie omhoog zou moeten.

Maar zoals gezegd: we gaan met uw tips aan de slag, en zullen bekijken wat wel of niet uitvoerbaar is.

Tot slot

Al met al mogen we (gelukkig) concluderen dat de redactie van Het Schrijvertje op de goede weg is en dat ons werk door de leden gewaardeerd wordt. Overigens zijn we nog op zoek naar een extra redactielid, dus wilt u meehelpen bij het samenstellen van ons blad, meldt u dan a.u.b. bij de redactie. We willen tenslotte alle respondenten van harte bedanken voor hun bijdrage.

Lenen, niet van de bank maar van de aarde

Door Huug Stam

Het is niet slechts een theorie maar in Nederland al deels ingevoerd "Het alternatief voor onze rooibouwmaatschappij". Het is beschreven in Material Matters door de architect Thomas Rau en de econome Sabine Oberhuber die bedrijfseconome is.

Het huidige economisch systeem is erop gebaseerd zo veel mogelijk artikelen in korte tijd op de markt te brengen. Dit is mogelijk door de prijs zo laag mogelijk te houden, er voor zorgen dat het model binnen korte tijd uit de mode raakt of bijvoorbeeld bewust het verkorten van de levensduur van het product. In alle gevallen is het gevolg dat er meer dan noodzakelijk is grondstoffen verloren gaan en afvalstoffen vrijkomen. De consument is niet in staat, ook niet met maximale inspanning om verantwoording te dragen voor het verlies van grondstoffen en het ontstaan van afvalstoffen.

Kernpunt van het alternatief is dat niet langer de producent een artikel produceert en vervolgens het eigendom en de verantwoordelijkheid overdraagt aan de consument. Deze heeft namelijk niet alleen de lusten maar ook de lasten. Is de aankoop wel verantwoord en hoe kan hij zich verantwoord ontdoen van de afvalproducten?

Indien de producent eigenaar blijft van zijn product heeft dit verschillende gevolgen. Hij zal zo duurzaam mogelijk produceren omdat dit op de langere termijn veel aantrekkelijker is; hij zal het artikel zo samenstellen dat het na gebruik door de consument weer bruikbaar is als onderdeel voor nieuwe producten.

Een voorbeeld is het toepassen van verlichting in een nieuwe hal van Schiphol. Philips deed een offerte met een aantal lampen. De opdrachtgever heeft onderhandeld dat Philips geen lampen leverde maar tegen betaling een hoeveelheid te leveren licht gedurende een bepaalde tijdsduur. Philips gebruikte daarvoor minder lampen die

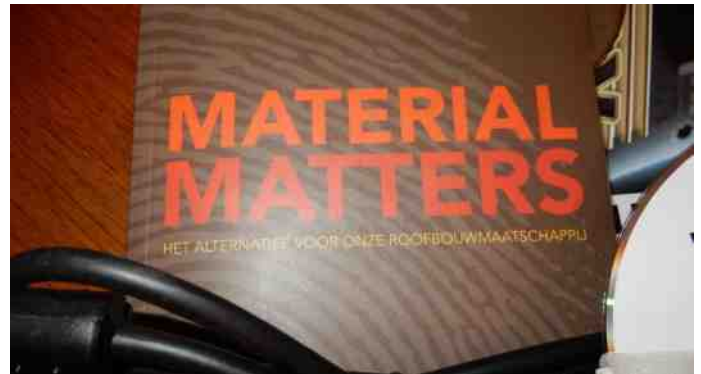


Foto Huug Stam

bovendien meer duurzaam waren dan de lampen die zij in eerste instantie wilde leveren. In het contract is ook opgenomen dat Philips verantwoordelijk is voor het onderhouden en vervangen van de oude lampen.

Met vele andere bedrijven werden dezelfde afspraken gemaakt bij het aflopen van het contract. De lampen, stoelen of kantoortafels gingen na gebruik terug naar de producent. Samen met producenten werd in 2010 een nieuwe naam gegeven aan het nieuwe model en wel Turntoo.

Onderdeel van het systeem is het mineralenpaspoort. Dit is bedoeld om de gebruikte grondstoffen in kaart te brengen zodat deze niet uit het zicht verdwijnen en makkelijker hergebruikt kunnen worden. De economie wordt als een bibliotheek georganiseerd waaruit je in dit geval de grondstoffen leent. Het documentatiesysteem van de bibliotheek zorgt er voor dat de boeken op de juiste plaats terug komen. Het mineralenpaspoort doet dit voor de grondstoffen zodat niets verloren gaat en het product beschikbaar is voor de volgende gebruiker.

De nieuwe Wet natuurbescherming

Door Frédérique de Bruijn

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden die de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet vervangt. Onder deze wet is de minister van Economische Zaken (EZ) niet langer bevoegd gezag voor het verlenen van ontheffingen, maar de gedeputeerde staten van een provincie.

Voorafgaand aan de Wnb was en is nu nog steeds veel onduidelijkheid. Er is veel weerstand tegen de nieuwe lijsten uit de Wnb voor wat betreft soortenbescherming. Door onduidelijk communiceren is het idee ontstaan dat zwaar beschermde soorten als bijvoorbeeld de das nu vogelvrij zijn. Bovendien roept de uitgebreide bescherming bij andere soorten juist vraagtekens op. Onderstaand een korte en zeker niet complete of uitgebreide uitleg over deze nieuwe wet.

Wat zijn de doelen van de Wet natuurbescherming (Wnb)? Artikel 10 lid 1 Wnb somt de doelen op. Daaruit blijkt dat de

wet is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur,
- het behouden en herstellen van biologische diversiteit,
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur en het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen.

Vrij vertaald staat hier dat bestuursorganen hun Wnb werk dienen uit te voeren met het oog op de hiervoor genoemde doelen. Verder dienen bestuursorganen bij het treffen van maatregelen op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden.

De verbodsbepalingen van de wet zijn een vorm van passieve soortenbescherming omdat zij gericht zijn op nalaten (van een handeling). De actieve soortenbescherming van

artikel 10 is een opdracht aan bestuursorganen om actief beleid te voeren teneinde een gunstige staat van instandhouding van de soorten te bereiken.

De vraag is of dit slechts een prikkel voor bestuursorganen is of dat het een hardere juridische status heeft. In de Waterwet staat een weigeringsgrond die de Wnb niet heeft. Bestuursorganen dienen bij het uitvoeren van hun taken en gebruikmaking van hun bevoegdheden de algemene doelen “in het oog” te houden. Hieruit vloeit waarschijnlijk een bepaalde motiveringsverplichting voort maar dat zal de praktijk moeten uitwijzen.

Soortenbescherming

De Wnb splitst de verschillende kaders voor soortenbescherming en maakt deze overzichtelijk. De Wnb splitst de beschermingsregimes voor

- vogels op grond van de Vogelrichtlijn,
- soorten (dieren en planten) op grond van de Habitatrichtlijn,
- overige soorten (dieren (A) en planten (B)).

Per beschermingsregime is bepaald wat verboden is en welke belangen gebruikt kunnen worden voor verlening van een ontheffing van het verbod. De overige soorten zijn het minst beschermd.

Zorgplicht

De zorgplicht die in de Wnb wordt “geïntroduceerd”, ziet toe op zowel gebieds- als soortenbescherming. Hiermee biedt de zorgplichtbepaling bescherming aan Natura 2000-gebieden, dieren, planten en hun directe leefomgeving. Het betreft bovendien niet alleen dieren en planten van soorten waarvoor de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn specifieke beschermingsmaatregelen eisen, maar alle in het wild levende dieren en planten.

De zorgplicht is iets geconcretiseerd door te bepalen dat de zorgplicht in elk geval inhoudt dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

De toegevoegde waarde van de zorgplicht is als volgt benoemd:

1. Voor Natura 2000-gebieden heeft de voorgestelde zorgplicht een beperkte zelfstandige betekenis, omdat hoofdstuk 2 van de wet al voldoende andere instrumenten bevat.
2. Voor soorten die beschermd worden op grond van hoofdstuk 3 van de wet wordt gesteld dat het in principe voldoende is dat wordt voldaan aan de vereisten van dat specifieke beschermingsregime. De toegevoegde waarde van de zorgplicht: ook bij de voorbereiding van handelingen al de nodige zorgvuldigheid in acht moeten worden genomen; en ook bij de daadwerkelijke verrichting van de han-

deling steeds alertheid is geboden om nadelige effecten te zoveel mogelijk te voorkomen.

3. Voor de bescherming van dieren en planten van soorten waarvoor geen specifiek beschermingsregime geldt op grond van hoofdstuk 3, heeft de zorgplicht wel zelfstandig betekenis. Op grond van de zorgplichtbepaling moeten schadelijke handelingen in beginsel achterwege worden gelaten dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen. Dit betreft de zogenaamde A- en B-soorten uit de bijlage van de Wnb.

De zorgplicht dient als vangnet voor de bescherming van soorten waarvoor op grond van de Wnb geen specifiek verbod (meer) geldt. Voor een soort als de das geldt bijvoorbeeld dat het vanuit de zorgplicht verboden is de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Indien het voortbestaan van de soort in het geding komt door vernietiging van de leegomgeving en/of migratieroutes is er sprake van een overtreding van de zorgplicht. Burchten mogen nooit vernield worden. **Dit alles wel tenzij er andere belangen groter zijn, en dat is waar het venijn zit. Dit is echt een enorme afzwakking van de bescherming ten opzichte van de vorige wet. Wettelijk is er dus geen strikte bescherming op grond van hoofdstuk 3.** Een initiatiefnemer kan en mag nooit zelf beoordelen of het voortbestaan wordt bedreigd maar dient dit voor te leggen aan de gemeente of aan de provincie. Dat is allemaal mooi maar wie houdt dit dan bij en wie let daar op? De nieuwe wet biedt hiervoor geen



**DE MOOISTE BESTEMMINGEN
BEREIKT U MET EEN VOLVO**

VOLVO Rutten Roermond | Jacob Romenweg 5 | 0475-340789

oplossing. Onder de vorige wet werden ook burchten vernield en leefomgevingen verpest. Kwaadwillenden zullen er altijd blijven, daar verandert deze wet niets aan. De ecologen bij de provincie kunnen niet alles weten van een situatie ter plaatse. Daarom is structureel overleg tussen de provincie en gemeente van belang. Een alerte gemeente met een goede verstandhouding met natuur- en milieugroepen is en blijft noodzakelijk. Natuurlijk zijn de ecologen van de provincie en de gemeente (als ze die al hebben) niet blij met het verdwijnen van het zware beschermingsregime voor sommige soorten. Voor de das zijn tonnen euro's uitgetrokken om de soort te redden van de ondergang. Dat lijkt nu allemaal weggegooid geld. Het is echt de vraag of alle inspanningen van de afgelopen jaren om de soort in een gunstige staat van instandhouding te krijgen niet voor niets zullen blijken te zijn geweest met de beperkingen van het beschermingskader. De ecologen bij de provincie zijn er in ieder geval niet op uit om de natuur te verarmen en zij zullen, binnen de hun beschikbare kaders, samen met de gemeenten het behoud van de natuur behartigen bij de beoordeling van aanvragen en meldingen.

Nationale (art. 1.5) en Provinciale Natuurvisie (art. 1.7)

Een natuurvisie is een beleidsdocument. Op grond van de Wnb rust op de Minister van EZ en de provincies een verplichting om dier- en plantensoorten in een duurzaam goede staat van instandhouding te krijgen en te behouden. Daarvoor is actieve soortenbescherming nodig, bijvoorbeeld door middel van subsidieverlening, grondverwerving of het sluiten van overeenkomsten.

Rode lijsten zijn onderdeel van de nationale natuurvisie.

De provinciale natuurvisie

Op grond van artikel 1.7 Wnb stellen provinciale staten ook een natuurvisie vast. Deze provinciale natuurvisie bevat de hoofdlijnen van het te voeren provinciale beleid. De visie moet in ieder geval beleid bevatten dat is gericht op het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn beschermde dieren en planten, alsmede de rode lijstsoorten. Ook moet de natuurvisie beleid bevatten over het "natuurnetwerk Nederland" (de voormalige ecologische hoofdstructuur, EHS).

Iedere provincie maakt eerst een Natuurvisie (beleidsstuk) en vervolgens een beleid ten aanzien van soorten (zie verder in dit artikel). Beide stukken worden voorgelegd aan het bestuur dat hierover een eindoordeel geeft. Dit oordeel hoeft niet hetzelfde te zijn als het voorgestelde beleid. Bij het inwerkingtreden van de Wnb was de natuurvisie van Limburg nog niet goedgekeurd en daarom is de lijst voor de soorten overgenomen uit de Wnb. Per provincie mogen er echter regels voor soorten worden toegevoegd. Dit kan zowel positief als negatief uitpakken. Waar nu dus sprake is van een nationale uniforme lijst van vrijgestelde soorten, kunnen er in de nieuwe situatie verschillen optreden per provincie. Hoeveel het nu met de provinciale lijst staat, is mij niet bekend.

Wat is nu verstandig vanuit de optiek van een ecooloog?

Doordat nu nog onduidelijk is wat de provincie doet met het

beschermen van soorten, staat het provinciale netwerk van natuurbeschermers op scherp. De natuurwaarden lopen steeds verder terug en dat roept verzet op en steeds meer rechtszaken. Beter is om nu eens actief aan natuurbescherming te doen (aan de hand van ecologische kaart, soortmanagementplan e.d.). Het is mogelijk om dit samen te laten gaan met economische ontwikkelingen. Zodra natuurwaarden herstellen en de economische ontwikkelingen niet op slot staan, is iedereen (redelijk) tevreden en kun je minder protesten verwachten.

Meer aandacht voor actieve bescherming sluit ook aan bij internationale en EU verplichtingen en dit is ook in de Wnb expliciet erkend. De zorg voor actieve soortenbescherming wordt nu expliciet in het wetsvoorstel opgenomen: Dat is belangrijk omdat er meer nodig is dan alleen verboden, verplichtingen, vergunningen en ontheffingen om de natuur te beschermen en het verlies van natuur tegen te gaan. Hiervoor zijn de Natuurvisies ingebracht. Hoe kun je hetgeen erin wordt gesteld ook toepassen?

Door actieve bescherming te koppelen aan passief instrumentarium

Voorbeeld 1:

Ontheffingen (eerder individueel beoordeeld en in de regel verleend) meer strategisch beoordelen: aan de hand van soortbeschermingsplan voor een gebied - inclusief voorwaarden inzake mitigatie, compensatie en monitoring - om zo de populatie in een gunstige staat te brengen.

Voorbeeld 2:

Tijdelijke natuur: In ruil voor ruimte geven aan de natuur krijgt een ontwikkelaar meer zekerheid vooraf. Er zijn inmiddels enkele tientallen projecten, met ecologische winst.

Voorbeeld 3:

Generieke ontheffing: De initiatiefnemer heeft baat bij zekerheid vooraf, de natuur profiteert van compensatie en/of mitigatie en monitoring.

Door actieve bescherming te realiseren met 'buitenwettelijke' instrumenten

- Aanleg van bijenlandschappen
- Functiekoppelingen natuur met hoogwaterveiligheid, klimaatadaptatie, drinkwater, recreatie, etc.
- Stimuleren private natuurbescherming, o.a. door certificering
- Gemeentelijke aanpak, ecologische kaart
- Stimulering stedelijke natuur (bijv. groene corridors van tuinen)
- GreenDeals: infrastructuur, Groene Daken, 1000 ha. stedelijke natuur aan willen leggen etc.

Voor meer informatie over de nieuwe Wnb raadpleegt u de website van het Ministerie van EZ: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/wetgeving-voor-natuurbescherming-in-nederland>

Voor soortenlijsten raadpleegt u: http://www.ecologica.eu/lijst_beschermde_soorten.pdf



Foto Anita van der Schuit, winnaar Groene Camera Trofee

Groene Camera Trofee

Door Sjoerd van der Schuit

Zoals vrijwel iedere vrije dag gaan Anita en ik een stukje wandelen in de natuur. In onze omgeving zijn zo veel mooie natuurgebieden dat de keuze iedere keer weer een luxe-probleem is. Natuurlijk hebben we onze voorkeur en de afgelopen anderhalf jaar werd die voorkeur sterk bepaald door mijn cursus natuurgids en gingen we vaak naar de Busjop. Daarnaast hebben we een paar kleine gebiedjes waar we graag gaan genieten. De Weerdbeemden in Kessel-Eik is zo'n gebied. Het ligt tegen de Musschenberg in Kessel-Eik en zomer en winter kun je hier een grote diversiteit van planten en dieren aantreffen.

Dit keer waren we benieuwd hoe het met de bever ging. Die had langs het pad een mooie dam gemaakt om het waterpeil in het bos hoog te houden. Vaak moeten we hierdoor een ommetje maken langs de draad van het aangrenzende weiland om onze weg te vervolgen. Dit keer viel het mee en volgden we waterlijn.

Zoals altijd is ons wandeltempo voor de buitenstaander erg laag. Dan staan we weer stil om te luisteren naar een onbekend piepje om die vogel thuis te brengen, dan weer zit Anita op haar knieën om een mooie paddenstoel te fotograferen. Al die paddenstoelenfoto's gaan op Facebook

naar de "Paddenstoelen groep Nederland" daar zitten de echte cracks die je vaak binnen enkele minuten al uitsluitsel geven over de soort. Soms ook duikelen de experts over elkaar heen maar op een prettige constructieve manier. Anita doet dat nu al meer dan een jaar en begint inmiddels ook al een kleine expert te worden.

Naast de veelal macrofoto's voor de paddenstoelen zijn mooie uitzichten ook favoriet. De prijswinnende foto is ook op zo'n moment gemaakt. Maar was tussen de vele honderden foto's in de vergetelheid geraakt. Op Google bewaren we alle foto's in de cloud en daarin hebben we een mapje "Groene camera". Eind december zaten daar meer dan 50 foto's in en die heb ik op verzoek van Anita allemaal opgestuurd.

Tijdens de algemene ledenvergadering herkennen we onze foto van de Oliekever. De winnende foto gaf wel herkenning maar meer in de richting van "zoiets heb ik ook wel eens gemaakt". Toen Ruud de uitslag van de stemming bekend maakte was de verrassing dan ook groot. Zo groot dat we niet eens wisten waar die genomen was. Thuis was het snel duidelijk aan de hand van de andere foto's die dag.

Wat een prettige verrassing was dit. Anita's eerste prijs voor een foto. Dat wordt weer veel knielen en slenteren het komende jaar.

Geslaagde lezing en excursie over windenergie door Coöperatie Zuidenwind

Door Janne Opmeer

Op zondag 29 januari jl. verzorgde Jo Kunnen, bestuurslid van Coöperatie Zuidenwind en tevens gecertificeerd molenaar, een boeiende lezing over windenergie in Bezoekerscentrum Leudal.

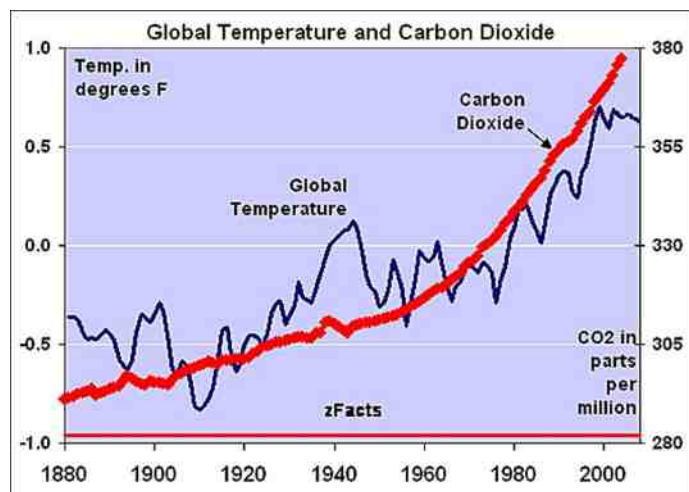
Deze activiteit vond plaats als onderdeel van jaarprogramma 2017 van IVN-Roermond en werd bezocht door naar inschatting 35 geïnteresseerden.



Foto Janne Opmeer

Hieronder waren onder andere leden van IVN-Roermond en deelnemers aan de (school)gidsenopleiding van Bezoekerscentrum Leudal. Deze laatste moeten zich nader bekwamen in het onderwerp duurzaamheid en duurzame energie. Met die kennis op zak gaan ze meewerken aan het verzorgen van de lessen over duurzame energie voor schoolgroepen voor primair onderwijs in Leudal en mogelijk elders in de regio.

Tijdens de lezing werd ingegaan op het belang van energiebesparing en opwekking van duurzame energie, waaronder windenergie. Beiden helpen om de verbranding van fossiele brandstoffen terug te dringen en daarmee onze CO₂-uitstoot te reduceren.



Door volop in te zetten op energiebesparing en het gebruiken van duurzame energiebronnen, kan verdere opwarming van ons klimaat een halt toe worden geroepen.

Aansluitend aan de lezing werd een bezoek gebracht aan windmolen "De Coöperwiek", in Windpark Neer. Bij de Coöperwiek gaf Jo Kunnen, geassisteerd door twee andere molenaars van Zuidenwind, Jos Hannen en Jo Hobus, een verdere toelichting op de werking ervan. Ter plekke mocht een deelnemer aan de excursie mee omhoog naar de top van de molen. Hij had deze tijdens de lezing verlotte trip gewonnen. "Ik vond het een onvergetelijke ervaring om op 98 meter hoogte bovenop de molen te mogen zijn.

Met een geweldig uitzicht en inzicht in de fenomenale techniek die zo'n windmolen in zich herbergt", aldus zijn enthousiaste reactie.

Kortom: het was een geslaagde ochtend, waarop windenergie en de coöperatieve aanpak daarvan tot enthousiaste reacties leidden. Wilt u hierover meer weten: www.zuidenwind.org

Boekhandel en Antiquariaat



Neerstraat 31a, 6041 KA Roermond

Nieuwe en antiquarische boeken over natuur en heemkunde, 2e hands literatuur en boeken over geschiedenis, kunst en nog veel meer !

Dinsdag tot en met zaterdag open van 11.00 - 17.00

telefoon: 0475 - 33 46 65 | e-mail: boomboekhandel@freeler.nl

INDIEN ONBESTELBAAR:
SECRETARIAAT IVN ROERMOND E.O.
PASTOOR PINCKERSSTRAAT 12D
6071 NW SWALMEN



Binnenkort is IVN Midden-Limburg weer een flinke groep gediplomeerde natuurgidsen rijker.

meer genieten van het wandelen

Geniet meer van het struinen,
wandelen en excursies in de natuur
met de juiste wandelschoenen
en wandelkleding

We hebben een
enorme keuze en
helpen je graag

Altijd
10% korting op
alle schoenen
en kleding

ivn
beleef de natuur!

Ton Notermans
wandelsport - outdoor - kamperen

Dr. Philipslaan 25-B - Roermond - T. 0475-420610 - tonnotermans.nl

Contactpersonen

IVN Roermond e.o. organiseert diverse activiteiten. Wilt u iets weten of actief meedoen neem dan contact op met één van de volgende personen:

Werkgroep Vogels

Meinse van der Velde - www.meinse.nl
T: 06 13300436 E: mj.vd.velde@home.nl

Werkgroep Planten (regio oost)

Paul Bergs, T: 0475 330643

Werkgroep Planten (regio oost/west)

Hermien Hendriks, T: 0475 594340

Natuurclub De Speurneuzen

Sjoerd van der Schuit, T: 0475-302733

Vlinderwerkgroep:

René Horsten, T: 06 22468910

E: vlinderwerkgroep@ivnroermond.nl

Heidewerkgroep

Hermien Hendriks, T: 0475 594340

Jeugdcommissie

Eef Schoffelen, T: 0475 59 43 26

Excursieloket & gidsen

Frans Hendriks, T: 0475-503291

E: frans.hendriks@ivnroermond.nl

Werkgroep Communicatie

Rianne Keijzer - Elst, T: 0475-3430-55

E: rianne.keijzer@ivnroermond.nl

Programmacommissie:

René Horsten, T: 06 22468910

E: rene.horsten@ivnroermond.nl

Redactie Het Schrijvertje:

Frans Hendriks, T: 0475 503291

E: hetschrijvertje@ivnroermond.nl

Webmaster:

E: webmaster@ivnroermond.nl